

Tudós fórum

BESZÁMOLÓ AZ MTA 2005. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉRŐL

A Magyar Tudományos Akadémia 174. rendes közgyűlését 2005. május 2-3-án tartotta. A közgyűlés a köztisztület nyilvános ünnepi ülésével kezdődött. *Vizi E. Szilveszter* rendes tag, az MTA elnöke köszöntötte a jelenlévőket, köztük *Mádl Ferenc* köztársasági elnököt, az MTA rendes tagját és *Veres János* pénzügyminisztert. Ezt követően a résztvevők kegyeletük jeléül néma felállással emlékeztek az előző közgyűlés óta elhunyt *Fejes Tóth László*, *Harmatta János*, *Sipos Aladár*, *Tandori Károly* és *Wolsky Sándor* rendes tagokra, *Fónagy Iván* és *Kiss István* külső tagokra, valamint *Faragó József* tiszteleti tagra. Bevezetőjében az MTA elnöke utalt arra, hogy e közgyűlés legfontosabb feladata a tisztújítás, míg a nyilvános ünnepi ülés napirendjén a kitüntetések átadásán kívül centenáriumi megemlékezések szerepelnek.

A közgyűlést üdvözlő államfő, aki maga is az MTA tagja, rövid beszédében megállapította, hogy a társadalom sikerességét döntően befolyásolja a kutatás és a tudományos élet. A kutatás szerepét és a tudósok munkáját kiválóan bemutató *Mindentudás Egyeteme* előadásaiból és a kapcsolódó anyagaiból az is kiderül, hogy egyéni szenvedély és áldozatvállalás nélkül nincsen tudományos eredmény. *Mádl Ferenc* utalt arra is, hogy a tudományba fektetett tőke a legjobb beruházás. A forráshiány és a költségvetési elvonás súlyos gondot okoz a K+F terén. Az EU-csatla-

kozás után viszont a magyar kutatóműhelyeknek sikeresen kell szerepelniük a 7. Keretprogramban. Végül a köztársasági elnök méltatta és megköszönte a megbízatásuk lejártával búcsúzó akadémiai vezetők munkáját, s az új tisztségviselőknek eredményes munkát kívánt vezetői tevékenységükhöz.

Veres János pénzügyminiszter a kormány nevében köszöntötte a közgyűlést, és köszönte meg a távozó vezetők munkáját. A kutatás támogatásáról szólva kiemelte, hogy hazai szabályozással kell megteremteni az EU-tudományosságához kapcsolódás feltételeit, s ennek lényeges része a költségvetésen kívüli források bevonása a K+F finanszírozásába. A miniszter továbbá kifejezte azt a reményt, hogy jó együttműködés alakul ki az Akadémia leendő vezetői és a kormány között.

Az ülés az *Akadémia díjainak átadásával* folytatódott. Az MTA elnöksége a 2005. évi *Akadémiai Aranyéremmel* *Markó László* rendes tagot, a Veszprémi Egyetem Műszaki Kémiai Kutatóintézet kutatóprofesszorát, a Mérnöki Kar Szerves Kémiai Tanszék emeritus professzorát, a Central European Academy of Science and Art tagját, az Állami Díj, az Alexander von Humboldt-díj, a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje és az Arany János Közalapítvány Nagydíja tulajdonosát tüntette ki a fémorganikus kémia és a homogén katalízis területén elért,

nemzetközileg kiemelkedő tudományos eredményeiért, iskolateremtő és oktatói munkásságáért, a magyar tudomány és ezen belül a Magyar Tudományos Akadémia érdekében kifejtett tudományszervező és tudománypolitikai munkájáért. Az elismerést megköszönő Markó László tudományos pályájára visz-szatekintve megállapította, hogy a szakmai útelágazásoknál sokszor a külső körülmények döntötték el a továbbhaladási irányt – így csöppent bele a petrolkémiai kutatásokba is –, és ez szerénységre int.

Az egy évszázad szünet után, 2003-ban felújított *Wahrmann Mór-érem*ta Magyar Tudományos Akadémia elnöksége és Vezetői Kollégiuma 2005-ben *Demjén Sándornak* adományozta, aki kiemelkedő érdemeket szerzett hazánk gazdasági felemelkedése érdekében végzett tevékenységével, valamint az Akadémia Klub Egyesület társelnökeként sikeresen közreműködött az akadémiai klubélet újjászervezésében.

KIEMELKEDŐ TUDOMÁNYOS MUNKÁSSÁGUK ELISMERÉSEKÉPPEN 2005-BEN
AKADÉMIAI DÍJBANRÉSSESÜLTEK:

Bécsy Tamás, az irodalomtudomány doktora, nyugalmazott egyetemi tanár, az irodalomtudomány, ezen belül a drámaelmélet és drámatörténet területén kifejtett iskolateremtő tevékenységéért, e kutatási területeknek a színháztudomány kutatására való kiterjesztéséért, a tudományág hazai megalapozásáért, felsőoktatási és kutatási szervezeteinek megteremtéséért, valamint az utolsó három évben publikált köteteiért, drámaelemzéseiért;

Miskolczy Ambrus, az MTA doktora, az ELTE BTK Román Filológiai Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára, aki a multikulturális kapcsolatok kiváló kutatójaként a mítoszokat és azok hatását elemezve határozta meg felhasználásuk tudományos követelményeit, korábbi monografikus munkássá-

gával is előkészített *Szellem és nemzet* című, 2001-ben publikált könyvében;

Kérchy László, a matematikai tudomány doktora, a Szegedi Tudományegyetem egyetemi tanára, aki az utóbbi öt évben nemzetközi mércével mérve is kiváló eredményeket ért el a matematika egy rendkívül komoly felkészültséget igénylő ágában, a funkcionál-analízisben. Emellett jelentős érdemeket szerzett a matematika oktatásában, népszerűsítésében és a tudományszervezésben;

Harrach Balázs, az MTA doktora, az MTA Állatorvostudományi Kutatóintézetének igazgatója és *Benkő Mária*, az állatorvos-tudomány kandidátusa, az MTA Állatorvostudományi Kutatóintézetének tudományos tanácsadója; *Harrach Balázs* és felesége, *H. Benkő Mária* kutatási eredményei számos új ismeretet tártak fel a széles körben elterjedt, többféle emberi és állati betegséget okozó adenovírusok molekuláris biológiai, génszerkezeti tulajdonságairól. Ezzel nemcsak a laboratóriumi diagnosztikát tökéletesítették, hanem korszerű, evolúciós viszonyokat is tükröző, a nemzetközi tudományos közvélemény által mára elfogadott rendszertani javaslatokat dolgoztak ki. Kutatásaik nagy és kedvező nemzetközi visszhangja, valamint aktivitásuk elismeréseként több jelentős tudományos szakkönyv adenovírusokkal foglalkozó fejezetének megírására kaptak felkérést. Nagy szerepük van a molekuláris biológiai vizsgálati módszerek hazai elterjesztésében és a tudományos utánpótlás nevelésében (megosztott díj);

Tímár József, az MTA doktora, az Országos Onkológiai Intézet osztályvezető főorvosa, aki 1980 óta foglalkozik a daganatok áttétképzésének kutatásával, amelyet a Semmelweis Egyetem I. számú Patológiai és Kísérleti Rákkutató Intézetében kezdett el, 1999 óta pedig az Országos Onkológiai Intézetben az általa megalapított Tumor Progressziós Osztályon folytatja kutatásait. Így három, PhD-fokozatot elért munkatársával évtizedek

óta folytat nemzetközi színvonalú kutatást e témakörben. Kísérleti rendszerekben és klinikai anyagon számos olyan gént azonosított, amelyeket a melanóma-diagnosztikában lehet használni. Fej-nyaki daganatokban genomikai módszerekkel szerteágazó különbségeket talált az anatómiai lokalizáció függvényében. Kimutatta, hogy e daganatok esetében szerzett immunhiányos állapot áll fenn, amit interleukin kezeléssel javítani lehet. Ebben a daganatféleségben elsőként mutatta be a hormonreceptorok szerepét a betegség lezajlásában. Újabb kutatásai felhívták a figyelmet arra, hogy a daganatok kiegészítő terápiájára használt gyógyszerek (heparinok és erithropoetin) áttétképződést fekéző hatásúak;

Somló János, a műszaki tudomány doktora, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gépészeti Informatika Tanszékének egyetemi tanára, akinek az irányításelmélet, gépipari automatizálás és robottechnika terén elért kiemelkedő eredményei nemzetközileg is jelentős figyelmet kaptak. Kutatási területei: nemlineáris rendszerek lengései és szabályozási rendszerek számítógépes tervezése; gépipari folyamatok optimálása; optimális robotmozgások tervezése; hibrid, dinamikus gyártásütemezés. A gyártórendszerek és robottechnika ismereteinek oktatója a BME-n (magyar, angol és orosz nyelven). Kutatási és oktatási munkája mellett jelentős publikációs, tudományos nevelői, szervezői tevékenységet is végez;

Iffj. Szántay Csaba, az MTA doktora, a Richter Gedeon Rt. főosztályvezető-helyetese, aki a mágneses magrezonancia spektroszkópia (NMR) dinamikus jelenségeinek tanulmányozása területén komoly nemzetközi érdeklődést kiváltó eredményeket ért el, és ezeket sikerrel alkalmazta az ipar számára jelentős gazdasági hasznot hozó, bonyolult szerkezetű gyógyszer-molekulák szerkezetének meghatározásánál.

Antal Miklós, az MTA doktora, egyetemi tanár, a Debreceni Egyetem ÁOK Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstani Intézet intézetigazgatója, akinek kutatási területe a központi idegrendszer szenzoros és motoros működésének, a fájdalomérzés neurobiológiai alapjainak és a koordinált izommozgások idegrendszeri szabályozásának vizsgálata. Úttörő eredményeket ért el a gerincvelő és az agytörzs neuronális felépítése, szinaptológiája és kémiai neuroanatómiája területén, illetve kapcsolódó új módszertani eljárások alkalmazásában. Eddig megjelent 78 közleményére több mint 1400 hivatkozást kapott. Több egyetemi tankönyv és jegyzet, illetve tudománytörténeti tanulmány társszerzője. Jelentős szerepet játszik a tudományos utánpótlás nevelésében;

Nováky Erzsébet, a közgazdaságtudomány doktora, egyetemi tanár, a Corvinus Egyetem Jövőkutató Kutatóközpontjának vezetője, aki a hazai jövőkutatás nemzetközileg is elismert kiemelkedő művelője, irányítója és szervezője. Új eredményeket ért el a jövőkutatás hazai továbbfejlesztése terén, újfajta környezetvédelmi stratégiákat dolgozott ki jövőkutatási alapszűrésű multidiszciplináris modell segítségével. Az elsők között ismerte fel a kaoszelmélet jövőkutatási jelentőségét, és vizsgálta a hazai makrofolyamatok befolyásolhatóságának lehetőségét. A hazai társadalmi-gazdasági fejlődés elfogadható jövőalternatíváit a tudományos jövőkutatás ismereteinek és egyének, társadalmi csoportok jövőre vonatkozó várakozásainak összekapcsolásával dolgozta ki. Számos tudományos publikációja közül kiemelkedik az a négy angol nyelvű tanulmány, amelyik a világ élvonalához tartozó jövőkutatatók tanulmánykötetében (a Praeger és az ausztráliai DDM Media Group gondozásában) jelent meg;

Papp Gábor muzeológus, PhD (földtudomány), a Magyar Természettudományi Múzeum Ásvány- és Kőzettára tudományos

munkatársa, aki az elmúlt években számos tudománytörténettel foglalkozó tanulmányt és két könyvet is írt. Kiemelkedően fontos *A Kárpát-övezetben felfedezett ásványok, kőzetek és fosszilis gyanták története* című könyve (a Magyar Természettudományi Múzeum *Studia Naturalia* sorozatának 14. kötete). Ez az első olyan munka, amely a Kárpát-övezetben felfedezett valamennyi ásvány és kőzet, valamint fosszilis gyanta és szénhidrogén kutatástörténetét részletesen tárgyalja. Az eredeti kutatómunkára alapozott könyv a ma is érvényes fajokra vonatkozóan is teljes körű, a tudomány mai állásának megfelelő információkat tartalmaz, kiváló hungarikumnak tekinthető;

Gránásy László, az MTA doktora, tudományos főmunkatárs és *Iglói Ferenc*, a fizikai tudomány doktora, tudományos tanácsadó, mindketten az MTA Szilárdtestfizikai és Optikai Kutató Intézetének kutatói, akiknek tudományos munkája a kondenzált anyagokban és egyéb komplex, sok-részecskés rendszerekben fellépő inhomogenitások és rendezetlenség hatásának vizsgálatára irányul. Ezen belül nemzetközileg is kiemelkedő eredményeket ért el a különböző instabilitások (mintázatképződés, fluktuációk) és szingularitások (fázisátalakulások, Griffiths-effektus) elméleti módszerekkel és számítógépes szimulációkkal való leírásában és értelmezésében (megosztott díj).

AKADÉMIAI ÚJSÁGÍRÓI DÍJAT KAPOTT

Kapitány Katalin, a *Természet Világa* rovatvezető szerkesztője, az élettudományokat, ezen belül a modern biológiát magas szinten bemutató, ismeretterjesztői szerkesztői munkájáért, kiemelkedő színvonalú interjúiért;

Tandi Lajos, a *Szeged* című folyóirat főszerkesztője, aki több mint harmincéves újságírói és szerkesztői munkája során következetesen és magas színvonalon, alázattal és méltósággal szolgálta a tudomány népsze-

rűsítését, a szegedi és a Szegedhez kötődő tudományosság eszméit és eredményeit. Jelentős szerepe van abban, hogy a szegedi tudományos életet, a kutatási eredményeket és a tudomány művelőit a régió lakossága megismerheti;

Hanák Gábor történész, újságíró, filmrendező, az OSZK Történelmi Interjúk Videótára fősztályvezetője és *Bokor Péter* újságíró, filmrendező, az OSZK Történelmi Interjúk Videótára munkatársa, akik évtizedek óta közösen készítik történelmi dokumentumfilmjeiket (ebből is kiemelkedő a *Századunk* című sorozat), amelyekben igényesen, a történelmi hűségre törekedve, a nagyközönség számára is érdekesítően dolgozzák fel múltunk különböző periódusait.

A Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság az Arany János-díj és érem a tudományos kutatásért kitüntetés – tudományos munkásságuk és tudományszervezői tevékenységük alapján – az alábbi kutatóknak ítélte oda: életműdíjat kapott *Gábor Zoltán*, az MTA külső tagja; a kiemelkedő tudományos teljesítményért *Liszka József* külső köztestületi tag vehette át a díjat; Fiatal Kutatói díjban részesült *Vallasek Júlia* és *Veres Valér* külső köztestületi tag; az Arany János-éremet *Gulyás Balázs*nak, az MTA külső tagjának ítélte oda a bizottság. E kitüntetéseket a határon túli magyar tudósok találkozóján kapták meg a díjazottak.

Az ünnepi köztestületi ülés résztvevői ezután zenés irodalmi összeállítást hallgattak meg a száz éve született *József Attila* műveiből, *Sebő Ferenc* és *Jordán Tamás* előadóművészek tolmácsolásában, majd a Fizika Nemzetközi Éve keretében *Horváth Zalán* rendes tag tartott előadást, amelyben Albert Einstein száz évvel ezelőtt megjelent és a fizikát forradalmasító – a fotonok részecskeszerű viselkedésének felismeréséről írt, az atomok és molekulák létének igazolásáról szóló, valamint a relativitáselméletet meg-

alapozó – három cikke kapcsán tekintette át az előadó Einstein életét és pályájának első két évtizedét.

*

Délután a határon túli magyar tudósok találkozójára került sor, *Kutatás-fejlesztés a Kárpát-medencei kisebbségi és nyugati magyar tudományos műhelyekben* címmel. A találkozó fontos témája volt ugyanakkor az EU tudomány- és kisebbségpolitikája is.

*

Az érdemi munka a közgyűlés második napjára maradt. A levezető elnöknek megválasztott *Keviczky László* rendes tag, az MTA alelnöke megállapította a közgyűlés határozatképességét. Ezután a jelenlevők elfogadták a kibővített tárgysorozatot és kiküldték a jegyzőkönyv-hitelesítő, a határozatszövegező és a szavazathitelesítő alkalmi bizottságokat, majd meghallgatták az MTA elnökének és főtítkárának expozéját. Vizi E. Szilveszter *elnöki expozéját* e számunk 749-766. oldalán közöljük.

Az előző hat évre vonatkozó főtítkári beszámolót a közgyűlés részvevői más dokumentumokkal együtt előzetesen megkapták CD-n, ezért *Kroó Norbert* rendes tag a *főtítkári expozéban* csak az állásfoglalás szempontjából fontosnak tartott kérdésekkel foglalkozott. Bevezetőként a kutatás nemzetközi és hazai körülményeiről megemlítette, hogy világméretben a K+F szférára fordított összeg fele az USA-ból származik. Az EU keretprogramjai a versenyképesség elérését célozzák, és a keretprogramokra biztosított összeg 15%-át fordítják alapkutatásra. Itthon sajnos felelőtlen kijelentések és döntések nehezítik a kutatómunkát. Ugyanakkor az NIF-program keretében elért infrastruktúrális bővülés, az innovációs törvény és alap, valamint a kedvezőtlen előzmények után az OTKA és a fiatal kutatók támogatása

érdekében tett politikai gesztus kedvező jelekként értékelhetők.

Az eredményekről szólva a főtítkár megemlítette a kutatóhelyek értékelését és a tudományos publikációs adatbázis létrehozását. Összességében az MTA teljesíti a vele szemben támasztott elvárásokat. A kutatóhálózat működőképes ugyan, de versenyképessége csökken, ha nem nő a kutatás támogatása. Az intézetek átvilágítása után megállapítható, hogy az akadémiai kutatóhálózat teljesítménye messze meghaladja a kutatóhelyekre vonatkozó országos átlagot. Az MTA intézetei alkalmasak a nagy projektek menedzselésére is. Kedvező továbbá, hogy a kutatók 40%-a végez felsőoktatási tevékenységet is, s hasonlóan magas a nemzetközi projektekben részt vevők aránya is.

Nem sikerült viszont elérni az alapellátás garantált finanszírozását. A pályázati rendszer pedig korlátozza az igazgatók lehetőségeit, miközben felelősségük megmarad intézetük tevékenységéért. Kedvezőtlen körülmény az is, hogy szinte egy teljes kutatói generáció hiányzik (az 1990-es évek elején alig kerültek be pályakezdők a kutatóhálózatba). Nincs stratégiai szövetség az OM-mel és az OKTH-val. A kutatóközpontok létrehozása után már jelentkeznek az integrálás hátrányai. Az Izotópkutató Intézet különválása megoldja a Kémiai Kutatóközpontban kialakult feszültséget. A támogatott kutatócsoportok féldíós értékelése folyamatban van.

Megkezdődött a kutatási infrastruktúrával kapcsolatos elképzelések kidolgozása: a Nemzeti Fejlesztési Tervhez kapcsolódva az MTA megfogalmazza beruházási igényeit. Az MTA szellemi potenciálját is növelni kell. Ehhez több fiatal kutatói ösztöndíjat kell biztosítani, és meg kell emelni a Bolyai-ösztöndíjasok létszámát is. 2004-ben kritikus volt a Bolyai-ösztöndíj helyzete.

A főtítkár elismerőleg szólt a nemzetközi együttműködésekről, projektekről, és megállapította, hogy az egyetemekkel való

együttműködés minden krízist túlélte. Az eredményekhez tartozik a tiszteletdíjak értékállóságának megőrzése, a Bolyai-ösztöndíj elmozdítása a mélypontról, az idős akadémikusok kutatástámogatásának növelése, és végre látszik a nyugdíjasház ügyének megoldása is (megvan a telek, az építés költsége pedig más akadémiai ingatlanok eladásából befolyt összegből biztosítható).

A továbbiakban a főtitkár kérte az MTA 2004. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló (a CD-ROM-on ugyancsak közreadott) beszámoló elfogadását, és vázolta a 2006. évi akadémiai költségvetés koncepciójának alapjait, amelyben a fő szempontok a gazdasági stabilitás, a versenyképesség fenntartása az EU-ban, a pályázóképeség növelése és a gazdasági hasznosítás elősegítése. A reálisnak tartott elképzelés szerint az alapellátás rendbetételéhez három év szükséges.

A jövőről szólva Kroó akadémikus megemlítette, hogy az előrelépéshez a stabilitás és a mobilitás egyensúlyának biztosítása szükséges, méghozzá létszámnövelés közepete, és erősítendő a kutatóhelyi vezető professzionális muma is (amihez anyagi eszközök allokálása is kell). A kutatás sikere érdekében megfogalmazott prioritások: a versenyképesség és a működési feltételek javítása, az infrastruktúra fejlesztése. Ezek némelyike már korábban is cél volt. A meg nem valósult tervek közül hármat említett az MTA főtitkára: az alapellátás, a fiatal kutatók és a székház előtti parkoló ügyét.

Végül a búcsúzó főtitkár köszönetet fejezte ki mindazoknak, akik segítettek őt munkájában, külön kiemelve az MTA jelenlegi és előző elnökét, a főtitkárhelyettest, a titkárságot és a tudományos testületeket.

Az elnöki és a főtitkári beszámolóhoz tizenkét akadémiai tag szólott hozzá.

Klinghammer István levelező tag, az ELTE rektora köszönetét fejezte ki az oktatási törvény kialakításában nyújtott akadémiai hozzájáruláshoz.

Gergely János rendes tag a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj kuratóriumának elnökeként áttekintette a Bolyai-ösztöndíj helyzetét. A statisztikai adatok igazolják, hogy az intézmény betölti célját: az egykori Bolyai-ösztöndíjasok fiatalabb korukban szerzik meg az MTA doktora címet, mint a többiek.

Szabad György rendes tag szerint az Akadémiát is érintő Vigyázó Alapítvány sorsát nem jogállami keretek között döntötték el. *Török Ádám* levelező tag *Magyar Tudomány*-beli felvetéséhez csatlakozva indokoltan tartja a tudományos osztályok struktúrájának átalakítását, a diszciplína szerinti további bontást. Nehezményezte továbbá, hogy arra érdemes jelentős kutatókat nem választanak be az MTA tagjai közé, mert nincs megfelelő létszámú támogatói körük az akadémikusok között.

Fésűs László rendes tag a közgyűlés tudomására hozta, hogy benyújtották javaslatukat az EMBO-hoz való csatlakozásra.

Ginszler János levelező tag a Magyar Mérnökakadémia nevében fejezte ki köszönetét az MTA távozó vezetőinek. Bejelentette továbbá, hogy 2006-ban hazánkban lesz a 7. Mérnöképzési Világkonferencia, amelynek szervezésében kívánatos az MTA részvétele is.

Papp László rendes tag két társával indítványozta, hogy a támogatott kutatócsoportok pályázatait külföldiek bírálják el, s ehhez különítsenek el megfelelő pénzügyi keretet.

Ritoók Zsigmond rendes tag hozzászólásában kifejezte, hogy a nemzetközi együttműködés része az a fajta egyetemes munkamegosztás is, amelynek keretében a külföldiek bizonyos kutatások elvégzését tőlünk várják el. A társadalomtudományokban ilyenek a „magyar” témák európai tárgyalásában. Felvetette azt is, hogy meg kell oldani az áthúzódó projektek támogatását (most ilyen a Magyarországi latinság szótára).

Solymos Rezső rendes tag szerint fel kell mérni a más főhatóságok alá tartozó ágazati

kutatások helyzetét is. Javasolta továbbá, hogy a megemlékezést az MTA fennállásának 180. évfordulójáról a soproni emlékerdőben tartsák.

Kálmán Alajos rendes tag, *Markó László* rendes tag és *Faigel Gyula* levelező tag az Izotópkutató Intézet helyzetének megoldásával kapcsolatos eljárásról szól.

Lapis Károly rendes tag szükségesnek tartja az egészségügyi nevelés beépítését a közoktatásba.

A hozzászólásokra először a *főtitkár* reagált. Kroó Norbert szerint

- az osztályok bontása helyett inkább az integráció felé kell törekedni;
- a Bolyai-ösztöndíjnál nem szabad engedni a pénzügyi korlátok bevezetését;
- az EMBO-hoz való csatlakozásra eljött az idő;
- a Magyar Mémökakadémia fontos szervezet, amelyet az MTA köteles támogatni;
- a kutatócsoportok pályázatainak elbírálását egységes rendszerben kell megoldani;
- a könyvkiadási keretből főleg társadalomtudományi művek megjelentetését támogatják;
- az ágazati kutatások értékelése indokolt, de keynes téma.

Végül a főtitkár szó szerint idézte az AKT-ülés jegyzőkönyvének az Izotópkutató Intézet helyzetének megoldásával foglalkozó részét.

Az MTA *elnöke*, Vizi E. Szilveszter válaszában legelőször megköszönte az Akadémia vezetőinek címzett elismerő szavakat. Az osztályok struktúrájával és működésével kapcsolatban ő is utalt az interdiszciplinaritás egyre meghatározóbb szerepére, valamint arra, hogy az elnökség határozhat a megüresedő akadémikusi helyek szakterülethez rendeléséről. Megköszönte továbbá a meghívást az Akadémia alapítási évfordulójának megünneplésére. A hungarikumok gondozásából az MTA kiveszi a részét, ennek jegyében alapítja az MTA Kiadót is. A *Magyar Nagylexikon* elkészülte után most a *Magyar*

nyelv szótárának kiadása van soron. A nemzetközi együttműködések mellett az a tény is mutatja az MTA nemzetközi súlyát, hogy vezető külföldi politikusok tettek látogatást az Akadémián.

Az Akadémia vezetőinek válasza után a közgyűlés nyílt szavazással elfogadta a 2004. évi akadémiai költségvetés végrehajtásáról szóló beszámolót és a 2006. évi akadémiai költségvetés irányelveit, a Kémiai Kutatóközpont módosított alapító okiratát és az új köztestületi költségvetési szerv alapító okiratát, a hasznosítható ingatlanok jegyzékének módosítását, továbbá az MTA elnökének és főtitkárának írásos és szóbeli beszámolóit, illetve a vitában elhangzottakra adott elnöki és főtitkári választ.

Az MTA 2004. évi tevékenységéről a kormány számára készítendő tájékoztatót és az Országgyűlés számára a magyar tudomány 2003-2004. évi helyzetéről szóló jelentést *Meskó Attila* rendes tag, főtitkárhelyettes terjesztette elő. A CD-n közreadott tartalmi vázlathoz fűzött szóbeli kiegészítésében elmondta, hogy a kormány számára készítendő beszámoló a következő területekkel foglalkozik:

- az MTA részvétele a magyar tudománypolitikában,
- az MTA kutatóhálózatának 2004. évi eredményei,
- az Akadémia mint a magyar tudományoság országos köztestülete,
- a nemzetközi versenytér áttekintése a leendő prioritások kialakítása érdekében,
- az Akadémia 2004. évi működési feltételeinek alakulása (a váratlan zárolások és a forgótőke hiánya által okozott gondokat is említve).

A Parlamentnek két évente készítendő beszámoló a magyar tudományosságról szól, ehhez az MTA várja a tárcáktól a 2003-2004-re vonatkozó részbeszámolókat. A beszámoló egyebek között foglalkozik:

- a tudomány nemzetközi perspektíváival,
- a magyar tudomány teljesítményével,
- a felsőoktatás átalakulásával,
- a tudomány társadalmi-gazdasági jelenlétével.

A főtitkárhelyettes megemlítette a magyar tudomány és az MTA nemzetközi tekintélyét jelző azon tényt is, hogy az Inter-Academy Panel, amelynek immár száznál több akadémia a tagja, működőképességének megőrzéséhez 2004-ben tizenöt tagú vezetőséget választott, s e testületnek az MTA is tagja lett (a Board további európai tagjai: a francia és a német akadémia és az angol Royal Society).

A kormány, illetve az Országgyűlés számára készített anyagról szóló tájékoztatót a közgyűlés elfogadta, majd újabb szavazással támogatta az időben (*Czelnai Rudolf* rendes tag, illetve *Kiss Tamás* levelező tag által) benyújtott két indítványt is. Végül a jelenlevők formálisan is megadták a felmentést az MTA leköszönő vezetőinek.

Ezután *zárt ülés* következett, amelynek feladata az MTA új vezetőinek megválasztása volt. A jelölőlista beterjesztését követő titkos szavazás eredményeként a 2005-2008 közötti időszakban az MTA tisztségviselői:

Elnök: Vizi E. Szilveszter

Alelnökök: Hámori József, Kroó Norbert és Marosi Ernő

Főtitkár: Meskó Attila

Főtitkárhelyettes: Pléh Csaba

Az elnökség választott akadémikus tagjai: Dudits Dénes, Enyedi György és Keviczky László, valamennyien az MTA rendes tagjai.

A közgyűlés végül elfogadta a *Horn Péter* rendes tag által beterjesztett *határozati javaslatot*. A közgyűlési határozat szövegének véglegesítésére – az elfogadott javaslat tartalmi változtatása nélkül – az elnökség kapott felhatalmazást.

Szabados László

